

Türkiye Cümhuriyetile İsviçre Federal Meclisi arasında münakit ikamet mukavelesinin tasdikı hakkında 1110 numaralı kanun lâiyhası ve Hariciye Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/427

12 - II - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye Cümhuriyetile İsviçre Federal Meclisi arasında münakit ticaret ve ikamet mukavelelerinin tasdik hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 11 - II - 1931 tarihli içtimamda yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte gönderilmiştir.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Hükûmetin esbabı mucibe mazbatası

Türkiye ile İsviçre arasında münakit olup 31 amir 1930 tarihinde feshedilmesi dolayısıyla 1 teşrini evvel 1930 da meriyetten kalkmış bulunan ikamet mukavelesinin yerine kaim olmak üzere cümhuriyet Hükûmetile İsviçre Federal Meclisi murahhasları arasında Ankarada 13 kânunuevvel 1930 tarihinde imzalanan yeni ikamet mukavelenamesi, merbut kanun lâiyhası ile, Büyük Meclisin tetkik ve tasvibine arz ediliyor.

Yeni mukavelename ahkâm hatta metin itibarile eskisinin aynıdır. Yalnız mecburî istikrazâ mütedair eski mukavelenamenin dördüncü ve onuncu maddelerinde münderiç bulunan kayıt yenisinde hazfedilmiş ve İsviçrelilerin tasarruf hukukunun

munzam protokolda ipka edilmemiştir.

tavzihine dair bazı ahkâmı muhtevi bulunan eski

Hükûmetiniz iki Devlet tebaalarının mütekabil memleketlerde ikamet şartlarını tanzim eden bu vesikanın tasdik olunmasını Büyük Meclisten rica eder.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Karar No. 2

Esas No. 1/110

15 - VII - 1931

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Federal Meclisi arasında 13 kânunuevvel 1930 tarihinde Ankarada akit ve imza edilen ikamet mukavelenamesinin tasdikına ait kanun lâiyhası ve merbutu encümenimizce tetkik ve müzakere olundu:

Hükûmetin esbabı mucibe mazbatasındaki mütaleaya aynen iştirak eden encümenimiz işbu mukavelename ile tasdikına ait kanun lâyihasını kabul etmiş ve Heyeti Umumiyenin tasdikına arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdimine karar verilmiştir.

Hariciye En. Reisi	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza	Âza
Erzincan			İzmir	Kocaeli	Manisa	İstanbul
<i>Saffet Ziya</i>			<i>M. Celâl</i>	<i>İ. Süreyya</i>	<i>Yakup Kadri</i>	<i>Salah Cımcıo</i>

HÜKÛMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Federal Meclisi arasında münakit ikamet mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihası

Madde 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Federal Meclisi arasında 1930 senesi kânunuevvelinin on üçüncü günü Ankarada akit ve imza edilen ikamet mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

11 - II - 1931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Hasta</i>	<i>Dr. T. Rüşti</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.		
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Mustafa Şeref</i>	<i>Hasta</i>		

TÜRKİYE VE İSVİÇRE ARASINDA İKAMET MUKAVELENAMESİ

Türkiye Cumhuriyeti Reisi

Ve

İsviçre Federal Meclisi,

İsviçre tebaalarının Türkiyede ve Türkiye tebaalarının İsviçrede ikamet şartlarını tesbit eylemek arzusunda olduklarından bir ikamet mukavelenamesi aktine karar vermişler ve bu bapta, murahhasları olmak üzere,

Türkiye Cumhuriyeti Reisi:

Nafia Vekili Zekâi

İktisat Vekili Mustafa Şeref,

Hariciye Müsteşarı Menemenli Numan Beyleri;

İsviçre Federal Meclisi:

İsviçre Konfederasyonunun Türkiyede fevkalâde murahhas ve Orta Elçisi Müsyü Henri Martin'i tayin eylemişlerdir.

Muşarıleyhler, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, orada mer'i veya mer'iyyete konacak olan kanunlar ve nizamlar mahfuz kalmak ve muhacerete müteallik hükümler muhtel olmak şartıyla, yerleşmek, oturmak ve o ülkeye serbestçe gidip gelmek ve orada serbestçe seyahat etmek hakkına malik olacaklardır.

Oturmak ve yerleşmek dolayısıyla tediye veya tahammül edilecek resimler ve mükellefiyetler husus-

larında iki tarafın tebaaları en iyi muameleye mazhar olan ecnebilere yapılan muamelenin ayırından müstefit olacaklardır.

Madde — 2

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, memleketin kanun ve nizamlarına uyarak, mütekabil kanunî mevzuatta derpiş edilen hususlar müstesna olmak üzere, her nevi menkul ve gayri menkul malları en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaaları derecesinde ihraz, tasarruf ve ferağ etmek hakkına malik olacaklardır. Hassatan, mezkûr tebaalar, aynı şerait altında, o malları satma, satın alma, bağışlama, devretme, değiştirme, evlenme mukavelesi, vasiyet, tariklerle veya her hangi diğer bir suretle serbestçe tasarruf edebilecekler, kezalik onlara kanunî tevarüs tarikile veya ölmezden önceki tasarruflarveyahut vasiyet dolayısıyla temellük edebileceklerdir.

Mezkûr tebaalar yukarıda zikredilen ahvalini hiç birinde, her ne unvan altında olursa olsun, mahallî tebaalar için vazedilmiş veya edilecek olanlardan başka veya daha yüksek mükellefiyet, resim veya vergilere tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 3

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, gezgincilik ve her hangi diğer seyyar ticaret hariç kalmak ve kanun ve nizamlar mucibince mahallî tebaalara hasredilmiş veya edilecek olan hırfet ve meslekler müstesna olmak şartile, her nevi san'at ve ticareti icra etmek ve her hangi hırfet veya mesleke sülûk eylemek hakkına mahallî tebaalar derecesinde malik olacaklardır.

Mezkûr tebaalar, bunları icradan dolayı, mahallî tebaalardan istifa olunanlardan başka veya daha yüksek, ne mahiyette olursa olsun, hiç bir vergi, resim veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Madde — 4

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğer tarafın ülkesinde, harp zamanında olduğu gibi sulh halinde dahi her nevi askerî hizmetten, kezalik şahsî hizmeti askeriye yerine kaim olacak gerek naktî gerek aynı her türlü tekliften muaf olacaklardır.

Mezkûr tebaalardan, gerek sulh gerek harp zamanlarında mahallî tebaalara tarholunup aynı şerait altında ve iki tarafın mütekabil kanunî mevzuatında derpiş edilen tazminat mukabilinde kendilerine de tatbik edilecek olan askerî tekâlif ve istimvaller müstesna olmak üzere, Devlet veya idarî şubeleri menfaatine olarak kanunen mevzu vergi veya resimden başka her hangi diğer tekâlif talep edilmeyecektir.

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları idarî veya adlî herhangi mecburî vazife veya memuriyetten de muaf olacaklardır.

Madde — 5

Ânmenin menfaatine müstenit olduğu kanunen mütehakkık bir sebep bulunmadıkça ve adilâne tazminat evvelce verilmedikçe Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaalarının diğer taraf ülkesindeki gerek menkul gerek gayri menkul malları istimlâk olunması gibi mezkûr tebaalar velev muvakkaten olsun bunlar üzerindeki intifa haklarından mahrum edilmeyeceklerdir.

Evvelce ilân edilmeksizin hiç bir istimlâk muamelesi yapılamıyacaktır.

Madde — 6

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğer taraf ülkesinde, şahıslarına ve mallarına

müteallik hususlarda, kanunların, mahkeme ve sair makamların himayesinden mahallî tebaalar derecesinde tamamile müstefit olacaklardır.

Muhakeme masarifini müemmin kefalet akçesine ve meccanî adlî muzaherete müteallik ahkâm bu meselelerin iki taraf arasında aktedilecek hususî bir mukavele ile tanzimine kadar mahallî kanunî mevzuat dairesinde cereyân edecektir.

Madde — 7

Bu mukavelenamenin birinci maddesinin ikinci fıkrasındaki hükümler mahfuz kalmak şartile, Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, hiç bir halde, mahallî tebaalara tarholunanlardan başka veya daha yüksek - her ne mahiyette olursa olsun - hiç bir vergi, mükellefiyet veya resme tabi tutulmıyacaklardır.

Devlet tarafımdan kurulmuş müesseselere veya umumî bir hizmetin imtiyazını haiz olanlara bahşedilenlerden başka, her hangi bir mahiyette ve ne nam ile olursa olsun, malî mükellefiyetlerden muafiyetler hususunda, Yüksek Âkit taraflar, diğer tarafın tebaa ve şirketlerini, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaa ve şirketleriyle aynı şerait daireinde mezkûr muafiyetlerden istifade ettirmeği taahhüt ederler.

Madde — 8

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları ikametgâh tesis etmeksizin diğer taraf ülkesinde ikametleri esnasında her hangi bir faaliyette bulunacak olurlarsa, bundan dolayı, mahallî tebaaların aynı neviden veya aynı ehemmiyette olan faaliyetleri dolayısıyla tabi tutulacaklarından başka veya daha ağır, ne mahiyette olursa olsun, hiç bir vergi, resim ve mükellefiyete tabi tutulmıyacaklardır.

Yüksek Âkit taraflardan her biri, kendi ülkesini terketmek isteyip te iktidarı bulunmayan diğer taraf tebaalarının pasaportlarını, bunların fakru zaruretleri salâhiyettar siyasî mümessil veya konsolos tarafından tasdik edildiği takdirde, mütekabiliyet şartile, meccanen vize etmeğe müheyya bulunduğunu beyan eder.

Madde — 9

Yüksek Âkit taraflardan biri, gerek kanunî bir hüküm neticesinde, gerek ahlâkî ve sıhhî zabıta ve dilengilik hakkındaki kanun ve nizamlar mucibince, gerekse Devletin dahilî veya haricî emniyetine müteallik sebepler dolayısıyla, diğer taraf tebaalarını, ferdî bir tedbir olmak üzere, memleketinden çıkaracak olduğu takdirde bu ihraç muamelesi hıfzıssıhha ve insaniyet şeraitine muvafık bir surette icra edilecektir.

Madde — 10

Merkezleri Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesinde bulunup o memleketin kanunları mucibince usulü dairesinde teşekkül etmiş olan - nakliyat ve sigorta şirketleri dahil olmak üzere - ticarî, sınaî veya malî şirketler, gayri meşru veya ahlâka mugayir maksat takip etmemek şartile diğer taraf ülkesinde kanunen tanınacaklar, ve ehliyetleri ve dava ikame etmek hakları menşeleri olan memleketin kanunları mucibince tayin edilecektir.

Bu şirketler, diğer taraf ülkesinde mer'î veya mer'iyete konacak olan kanun ve nizamlara uyarak, orada yerleşmek ve faaliyetlerini icra eylemek hakkını haiz olacaklardır.

Bu şirketler, diğer taraf ülkesinde, memleketin kanunlarına tebaiyet ederek, her nevi menkul malları ve kezaik mütekabil kanunî mevzuatta derpiş edilen ahval müstesna olmak üzere, şirketin işlemesine muktazi gayri menkul malları ihraz edebileceklerdir; şu kadar ki gayri menkul ihrazı şirketin gayesini teşkil etmemesi meşruttur.

Bu şirketler, gerek dava ikamesi gerek müdafaa zımında, mensup oldukları devletin tebaasından olan maddî şahıslarla aynı şerait dairesinde serbestçe mahkemelere müracaat edebileceklerdir.

Bu şirketler, millî şirketlere tahmil edilenlerden başka veya daha yüksek resimlere, tekâlîfe ve sureti umumiyede, her hangi aidata tabi tutulmıyacaklardır.

Bu şirketlerden, gerek sulh gerek harp zamanlarında millî şirketlere tarholunup aynı şerait altında ve iki tarafın mütekabil kanunî mevzuatında derpiş edilen tazminat mukabilinde kendilerine de tatbik edilecek olan askerî tekâlîf ve istinvaller müstesna olmak üzere, Devlet veya idarî şubeleri menfaatine olarak kanunen mevzu resim veya vergiden başka her hangi diğer tekâlîf talep edilmeyecektir.

Taraflardan birinin ülkesinde usulü dairesinde teşekkül etmiş olan firma veya şirketlerin diğer taraf ülkesindeki filyal, şube ve acentaları veya diğer mümessillikleri bu filyal, şube, acenta veya mümessilliklere muntazam surette konmuş sermaye üzerinden veya bunlar tarafından memleket dahilinde elde edilmiş kazanç veya iratlar üzerinden vergiye tabi tutulacaklar ve vergiye tabi sermaye tesbit edilmediği takdirde mezkûr kazanç ve iratlara nazaran tayin olunacaktır.

Madde — 11

Şurası mukarrerdir ki Yüksek Âkit taraflardan hiç biri diğer tarafın tebaa ve şirketlerine kendince bahşedilenlerden başka ve daha vasi hakları kendi tebaa ve şirketleri lehine talep etmek hususunda bu mukavelenamede münderiç en ziyade müsaadeye mazhar millet şartından istifade edemeyecektir.

Madde — 12

Bu mukavelename tasdiknamelerin teatisi anından itibaren meriyete girecek ve dört sene müddetle muteber olacaktır.

Mukavelename, Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden mezkûr dört senelik müddetin inkizamsından lâakal altı ay evvel fesholunmazsa fesholununcaya kadar meriyette kalacak ve bu fesih altı ay hitamından sonra haizi tesir olacaktır.

Madde — 13

Bu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün olan süratle “ Berne „ de teati edilecektir.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere iki tarafın murahhasları bu mukavelenameyi imzalamışlar ve mühürleriyle mühürlemişlerdir.

Ankarada, 13 kânunuevvel 1930 tarihinde, iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi

Henri Martin

Mustafa Şeref

M. Numan

İMZA PROTOKOLU

Bu günkü tarihle akte edilen bu ikamet mukavelenamesinin imzasına mbaeret esnasında mukta-
zi salâhiyeti haiz bulunan aşağıda vazilimza murahhaslar Őu hükmü kararlatırmılardır :

Yedinci maddeye mteferriian

Yüksek Âkit taraflar, Kendilerinden biri canibinden, bunun ülkesinde hkmetin fili itirakile
ihdas edilip millî bir ehemmiyeti haiz bulunan ve bu itibarla Devlet tarafından kurulmuş müessesese-
lere temsil edilebilecek olan teşebbüslere bahedilen malî mükellefiyetlerin tahfifi menfaatini talep
etmiyeceklerdir.

Ankarada, 13 kânunuevvel 1930 da, iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi

Mustafa Ŗeref

M. Numan

Henri Martin